

SVEDALA KOMMUN

Medborgarmöte

- att kunna välja utförare av hemtjänst

Kommunhuset, Naverlönnnsalen, tisdagen den 29 september 2009,
klockan 19.00 – 20.30

Närvarande

Värdar (vårdutskottet)

Per Mattsson (M), ordförande i vårdutskottet (mötesledare)

Lars Schultz (S), vice ordförande i vårdutskottet

Lena Thörnquist (SD), ledamot i vårdutskottet

Ingrid Pedersen (SD), ledamot i vårdutskottet

Torbjörn Sköld (S), ledamot i vårdutskottet

Mötesdeltagare

Tolv medborgare.

Medverkande och övriga deltagare

Mia Reuterborg, utredare Vård och omsorg

Maria Danielsson, områdeschef Äldreomsorg, Vård och omsorg

Britt-Marie Lantz, biståndshandläggare Vård och omsorg

Berit Henryson, utvecklingssekreterare Vård och omsorg

1. Inledning

Vårdutskottets ordförande Per Mattsson (M) hälsar alla välkomna till medborgarmötet och förklarar att syftet är att informera om valfrihetssystem i hemtjänst, fånga upp medborgarnas synpunkter och svara på frågor om valfrihetssystem och den pågående utredningen som kommer att vara underlag för politiskt beslut under hösten.

Mötesledaren presenterar medverkande tjänstemän.

2. Valfrihetssystem inom hemtjänsten i Svedala kommun?

Utredaren lämnar sammanfattningsvis följande information:

Tidplanen för beslut i Svedala kommun

Politiska beslut kommer att fattas under hösten enligt följande:

- Torsdagen den 26 november – beslut i vårdutskottet
- Onsdagen den 16 december – beslut i kommunstyrelsen
- Onsdagen den 13 januari 2010 (preliminärt datum då tidplanen för nästa år ännu inte är fastställd) – beslut i kommunfullmäktige

Omfattning

Beslutet i Svedala kommun är att utreda förutsättningarna för valfrihetssystem inom hemtjänsten omfattande följande alternativ:

- Serviceinsatser
- Service- och omvårdnadsinsatser (dag, ej natt)
- Service- och omvårdnadsinsatser (hela dygnet)

Lag om valfrihetssystem (LOV)

Lagen trädde i kraft den 1 januari 2009. Lagen ska tydliggöra rättsläget och underlätta för kommuner att inrätta valfrihetssystem. Det är frivilligt för kommuner men är obligatoriskt för landsting (vårdval).

Enligt propositionen är syftet:

- att stärka individens rätt till självbestämmande
- ökad kvalitet och effektivitet
- att det gynnar småföretagande.

Vad innebär ett valfrihetssystem?

- Brukaren väljer leverantör. Vem ska utföra insatsen, kommunen eller ett privat företag?
- Ett valfrihetssystem kan omfatta insatser inom äldreomsorg, LSS och hälso- och sjukvård.
- Det ställs samma krav för alla utförare oavsett om det är kommun eller privat företag.
- Samma ersättning ut/kostnad till alla utförare – kvalitetskonkurrens.
- Kommunen är huvudman oavsett utförare.

Hur går det till? Ett exempel

- Den enskilde ansöker om att få hjälp med städning, tvätt och inköp

- Kommunens handläggare gör en utredning och insatserna beviljas
- Den enskilde bestämmer vem som ska ge insatserna, t ex kommunens egen hemtjänst eller ett företag som kommunen har tecknat kontrakt med
- Avgiften blir densamma oavsett utförare
- Den enskilde kan när som helst välja en annan utförare
- Det finns alltid ett icke-valsalternativ – för dem som inte kan/vill välja.

Hur godkänns leverantörer?

- Kommunen bestämmer krav och avtalsvillkor i ett förfrågningsunderlag.
- Förfrågningsunderlaget annonseras löpande på nationell webbplats (valfrihetswebben.se).
- Ett företag ansöker om att bli leverantör.
- Kommunen bedömer om företaget uppfyller kraven som är ställda i förfrågningsunderlaget.
- Kontrakt tecknas.
- Kommunen informerar brukarna.
- Brukarna väljer utförare.

Nationellt

Idag finns cirka 40 kommuner i Sverige som har valfrihetssystem.

I Skåne är det kommunerna Helsingborg, Höganäs, Höör, Kristianstad, Lund, Simrishamn, Staffanstorps och Vellinge.

För närvarande är det cirka 210 kommuner i landet som utreder ett eventuellt införande av valfrihetssystem.

3. Diskussion och synpunkter

Efter informationen om valfrihetssystem har mötesdeltagarna möjlighet att ställa frågor och framföra synpunkter. Här följer en sammanfattning av de frågor och synpunkter som kommer fram och svar som lämnas.

Hur lång tid har de haft valfrihetssystem?

Fråga: De 40-tal kommuner som redan idag har valfrihetssystem, hur länge har de haft det?

Svar: Nacka kommun har haft valfrihetssystem i 17 år och är den kommun som har haft det längst. I övrigt är det stor variation.

Varför så lång tid att utreda?

Fråga: Varför är det så lång utredningstid? Beror det på att tiden behövs eller beror det på tveksamheter inför ett införande.

Svar: Det beror på att staten har beviljat bidrag för innevarande år och till och med första halvåret 2010. Samtliga kommuner som för närvarande utreder ett eventuellt införande av valfrihetssystem har fått bidrag för denna tid.

Hur väljer kommunen?

Fråga: Hur kommer urvalet av utförare att göras av kommunen?

Svar: Kommunen bestämmer kraven som ska gälla (förfrågningsunderlag) och samma krav ska gälla på kommunens egen verksamhet. Alla som uppfyller kraven får teckna kontrakt med kommunen.

Exempelvis kan det handla om att ställa krav att en viss procent av personalen har lägst en viss utbildning. Viktigt att notera är att om det ställs alltför höga krav, kan det innebära att ingen leverantör ansöker om att ingå i valfrihetssystemet.

Till vem kan utbildning erbjudas?

Fråga: Kan inte utbildning erbjudas både till kommunens egen personal och till de externa leverantörernas personal?

Svar: Svedala kommun har inget personalansvar för personalen hos externa utförare. Dock är det förekommande att viss fortbildning och introduktion handhas av kommunen.

Vård och omsorg har sedan förra året gjort särskilda satsningar i syfte att höja kompetensen hos omvårdnadspersonalen.

Omfattar den utbildningsatsningen all personal?

Fråga: Omfattas all personal?

Svar: Ja, i princip, undantag är personal som har ett visst antal år kvar till pension.

Gäller det också servicegruppens personal?

Fråga: Får också personalen på städsidan utbildning? Får de någon städutbildning? Vad gäller för vikarier? Frågeställaren uppmärksammar även hygienaspekter och efterlyser tydlighet och uppgifter om vilken information som ges till vikarier.

Svar: Fem personer arbetar i servicegruppen idag. Personalen kommer från hemtjänsten och har framför allt vårdbiträdesutbildning och i enstaka fall undersköterskeutbildning. Det finns inget formellt krav på undersköterskeutbildning för anställda i servicegruppen.

Personalen i städgruppen får städutbildning. Vikarier som börjar i städgruppen får introduktion.

Angående hygienaspekter framförs att det är tydliga direktiv avseende vilka regler som gäller inom hygienområdet.

Det pratas om kvalitet!

Fråga: Det har pratats om kvalitet. Hur bedöms de som kommunen har tecknat avtal med?

Svar: Mötesledaren framför att brukaren har stort inflytande. Är kvaliteten dålig – inga kunder. Krav kan också ställas i förfrågningsunderlaget/avtalet.

Pröva sig fram?

Fråga: Innebär det att man får pröva sig fram?

Svar: Utredaren påtalar att man måste hitta bra metoder för uppföljning när den externa leverantören har fått brukare. Uppföljningen kommer att redovisas i pappersform omfattande information om skillnader etcetera.

Oavsett vem som ansöker om att bli extern leverantör, kommer samma regler att gälla för alla. Det innebär att alla får avtal som omfattar de krav som kommunen ställer i förfrågningsunderlaget.

För en kommun i Svedalas storlek är det framför allt mindre företag som kan lockas hit.

För den enskilde visar erfarenheten att valet av utförare ofta görs en gång.

I sammanhanget påtalas att i en annan kommun som har valfrihetssystem finns exempel på en brukare som har valt att pröva samtliga leverantörer under en period, för att därefter välja den leverantör som uppfattas ha den bästa kvaliteten. Den enskilde behöver inte ange skäl när man vill byta leverantör. Det kan ta 14 dagar och upp till en månad att byta leverantör.

Kan man välja fritt?

Fråga: När det gäller valfrihet, kan man välja fritt? Tex skippa städningen och istället få utevistelse?

Svar: Valfriheten omfattar bara att välja leverantör. Biståndsbeslutet blir detsamma oavsett om den är kommunen som är utförare eller om det är en extern leverantör.

Omvandla från varje 14:e dag till varje vecka?

Fråga: Om man har insatser varje 14:e dag, kan man ändra på det till varje vecka omfattande samma antal timmar totalt?

Svar: Frågeställaren uppmanas att göra en ansökan till biståndshandläggaren för prövning.

Om bilden med alternativen

Fråga: Beslutet i Svedala kommun är att utreda förutsättningarna för valfrihetssystem inom hemtjänsten omfattande följande alternativ:

- Serviceinsatser
- Service- och omvårdnadsinsatser (dag, ej natt)
- Service- och omvårdnadsinsatser (hela dygnet)

Valfriheten att välja omfattar enbart dessa tre alternativ inom hemtjänsten? Innebär det att hälso- och sjukvårdsinsatser inte kommer att ingå vid ett eventuellt införande av valfrihetssystem i Svedala kommun? Det känns som det haltar. Man lär känna de som kommer hem. Att det är samma personer är viktigt. Personkontinuiteten är viktig.

Svar: Jo, hälso- och sjukvårdsinsatser kommer att ingå. Det behövs ett förtydligande. Det omfattar även delegerad hemsjukvård som görs av omvårdnadspersonal inom hemtjänsten omfattande exempelvis sårömläggning och medicinutdelning.

Hemsjukvård/Rehabilitering omfattar personal: distriktssköterska, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnaster och ingår inte vid ett eventuellt införande av valfrihetssystem i Svedala kommun.

Serviceinsatser görs idag av olika personalgrupper omfattande:

- Städning – städgruppen
- Tvätthantering – Entreprenören Samhall
- Andra serviceinsatser – omvårdnadspersonal

Ett förtydligande lämnas genom att exemplifiera hur det fungerar i Lunds kommun med olika tider på dygnet, egen respektive extern leverantör av service- och omvårdnad. I Svedala kommun finns en särskild Nattpatrull som svarar för service och omvårdnad på nattetid. Det är en annan personalgrupp jämfört med dem som arbetar dagtid.

Kontinuitet kan avse antingen vem som är huvudman eller personkontinuitet.

Hur ligger det till med uppsägningstider?

Fråga: De leverantörer som kommunen tecknar avtal med, hur lång tid kan det handla om?

Svar: Det kan variera, kanske 3 år. Om leverantören bryter mot avtalet, kan avtalet hävas enligt gällande avtalsvillkor.

Har ni informerat personalen?

Fråga: Nu under utredningen, har ni informerat personalen? Informerat om att kunna bilda företag?

Svar: Information till personal har lämnats vid två olika tillfällen. Personal finns också med i en referensgrupp. En personal har anmält intresse att bilda företag.

Hur många företag?

Fråga: Hur många företag kan det handla om? Inom och utom kommunen?

Svar: En kartläggning visar att i de 40 kommuner som idag har valfrihetssystem omfattar 37 procent externa utförare och resten omfattar kommunen som utförare. Av de externa utförarna är 50 procent stora vårdbolag. Cirka 200 företag är verksamma.

Ett antagande är att stora vårdbolag inte har intresse av mindre kommuner om man inte tittar på närliggande kommuner. Då kan det blir större volymer.

Hur lång tid?

Fråga: Staffanstorps kommun har idag valfrihetssystem, hur länge har de haft det?

Svar: Exakt vilket år är det ingen som känner till. En gissning är sedan 2006 i olika omfattning.

Hur har de andra kommunerna valt?

Fråga: Hur har de andra kommunerna valt?

Svar: En kartläggning som har gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) under hösten 2008 omfattande 39 av de 40 kommunerna visar följande:

- 18 procent – enbart serviceinsatser
- 13 procent – service- och omvårdnadsinsatser
- 2 procent – omvårdnadsinsatser och delegerade HSL-insatser (hälso- och sjukvård)
- 67 procent – service- och omvårdnadsinsatser samt delegerade HSL-insatser

Att själv kunna välja insats, hur ser ni på det?

Fråga: Hur ser ni på det, att själv kunna få välja insats? Om jag hellre skulle vilja komma ut?

Svar: Den externa leverantören som har tecknat avtal, kan erbjuda tilläggstjänster. Då är det något mellan den enskilde och företaget.

Biståndshandläggaren tillägger att det är viktigt att ansöka om utevistelse.

Kommentar till pågående utredning: En motion lades för nio år sedan i kommunfullmäktige. Motionskrivaren framför att arbetet har nalkats på ett positivt sätt. I sammanhanget påtalas möjligheten till ROT-avdrag för tilläggstjänster. Behovet är stort hos många som bor i villor med stora trädgårdar etcetera. Det är en grogrund till att starta företag. Inte tillräckligt med information har kommit ut om möjligheterna till ROT-avdrag och vilka regler som gäller.

Hur går det för personalen?

Fråga: Hur går det för personalen i hemtjänsten? Blir de arbetslösa?

Svar: Det skulle bli en successiv övergång, men på sikt skulle kommunens egen hemtjänst krympa.

Det är troligen ingen som skulle behöva sägas upp. Det skulle bli fler arbetsgivare – bättre anställningsvillkor – högre löner?

När i tiden?

Fråga: Vilken tidsram handlar det om inför ett eventuell införande?

Svar: Enligt tidplanen ska kommunfullmäktige fatta beslut i januari 2010. Därefter ska förfrågningsunderlaget fastställas i kommunstyrelsen möjligen i mars månad. Därefter kan ett införande ske.

Hur många är intresserade?

Fråga: Hur många är intresserade av att kunna välja utförare av hemtjänst bland oss närvarande?

Svar lämnas genom handuppräckning. En kommentar lämnas att den enskilde väljer företag och inte person. Handlar det om ett enmansföretag, är det förstås annorlunda.

Hur många idag?

Fråga: Hur många har hemtjänst idag? Och hur många anställda?

Svar: Ungefär 200 personer har hemtjänst idag. Dessutom har ytterligare personer trygghetslarm.

Antalet anställda är cirka 70 personer inklusive anställda i Servicegrupp och Nattpatrull.

4. Mötet avslutas

För ytterligare information och synpunkter:

Utredare Vård och omsorg	Mia Reuterborg
Telefon	040-40 81 75
Mobil	0709-478 175
E-post	mia.reuterborg@svedala.se

Bilder som har visats vid dagens medborgarmöte, kommer att distribueras tillsammans med minnesanteckningar.

Mötesledare Per Mattsson tackar för deltagandet och förklarar mötet avslutat.

Vid anteckningarna
Berit Henryson

Sändlista: Utvecklingsutskottet, Kommunledningens kanslienhet, Biblioteken, Svedala kommuns webbplats och medborgare som lämnat adress.